

W1	Asignatura	FILIPINO	Baitang	9
	Markahan	4	Petsa	
I. PAMAGAT NG ARALIN		KALIGIRANG PANGKASAYSAYAN NG NOLI ME TANGERE		
II. MGA PINAKAMAHALAGANG KASANAYANG PAMPAGKATUTO (MELCs)		<ul style="list-style-type: none"> Batay sa napakinggan, natitiyak ang kaligirang pangkasaysayan ng akda sa pamamagitan ng: pagtukoy sa layunin ng may- akda sa pagsulat nito at pag-isa-isa sa mga kondisyon ng lipunan sa panahong isinulat ito , pagpapatunay sa pag-iral pa ng mga kondisyong ito sa kasalukuyang panahon sa lipunang Pilipino; Nailalarawan ang mga kondisyong panlipunan bago at matapos isinulat ang akda; at Natutukoy ang mga kontekstuwal na pahiwatig sa pagbibigay-kahulugan.		
III. PANGUNAHING NILALAMAN		NOLI ME TANGERE		
IV. YUGTO NG PAGKATUTO AT MGA GAWAING PAMPAGKATUTO				
I. Panimula (Mungkahing Oras: 10 minuto)				
<p>Gawain sa Pagkatuto Bilang1: PANUTO: Basahin at unawain ang kaligirang pangkasaysayan ng Noli Me Tangere.</p> <p style="text-align: center;">KALIGIRANG PANGKASAYSAYAN NG NOLI ME TANGERE</p> <p>Si Jose Rizal ay ipinanganak noong Hunyo 19, 1861 sa Calamba, Laguna. Siya ay nag-aral ng medisina sa Maynila at noong 1882, lumipad siya papuntang Espanya para ituloy ang kanyang pag-aaral doon.</p> <p>Noong siya ay nasa Europa, nagsimula siyang magsulat ng mga nobela. Isa sa kanyang mga isinulat ay ang Noli Me Tangere. Ang Noli Me Tangere ay tungkol sa pagsakop ng Espanya sa Pilipinas at nagbibigay tuon din ito sa mga Katolikong Prayle. Isinulat niya ang nobelang iyon upang maimulat ang mga Pilipino sa mga paghihirap na nangyayari sa bansa dahil sa pagsakop ng mga Espanyol. Layunin ng nobela ang mailantad ang kasamaang nagkukubli sa pamamahala ng Espanyol.</p> <p>Sinimulang sulatin ni Dr. Jose P. Rizal ang mga unang bahagi ng "Noli Me Tangere" noong 1884 sa Madrid noong siya ay nag-aaral pa ng medisina. Nang makatapos ng pag-aaral, nagtungo siya sa Paris at doon ipinagpatuloy ang pagsusulat nito. At sa Berlin natapos ni Rizal ang huling bahagi ng nobela.</p> <p>Ang pagsusulat ng "Noli Me Tangere" ay bunga ng pagbasa ni Rizal sa "Uncle Tom's Cabin" ni Harriet Beacher Stowe, na pumapaksa sa kasaysayan ng mga aliping Negro sa kamay ng mga panginoong puting Amerikano. Inilarawan dito ang iba't ibang kalupitan at pagmamalabis ng mga Puti sa Itim. Inihambing niya ito sa kapalarang sinapit ng mga Pilipino sa kamay ng mga Kastila.</p> <p>Ipinaliwanag ni Rizal sa kanyang liham sa matalik niyang kaibigang si Dr. Ferdinand Blumentritt ang mga dahilan kung bakit niya isinulat ang kaniyang akda. Ang lahat ng mga ito ay maliwanag na inilarawan sa mga kabanata ng nobela.</p> <p>Ang pamagat ng "Noli Me Tangere" ay salitang Latin na ang ibig sabihin sa Tagalog ay "Huwag Mo Akong Salingin" na hango sa Ebanghelyo ni San Juan Bautista. Itinulad niya ito sa isang bulok sa lipunan na nagpapahirap sa buhay ng isang tao.</p> <p>Ang kanyang nobela ay nailathala noong 1887 sa Berlin. Ipinagbawal ang kanyang libro sa Pilipinas ngunit may mga ibang palihim na nagdadala. Dahil sa kanyang nobela, nang bumisita si Rizal sa Pilipinas, siya'y pinatawag ng Gobernador Heneral dahil sa mga paratang niya sa mga Espanyol. Ipinagtanggol ni Rizal ang kanyang sarili at siya rin ay humingi ng paumanhin. Nang bumalik si Rizal sa Europa, hindi siya tumigil sa pagsusulat. Noong 1891, inilathala niya ang kanyang pangalawang nobela na El Filibusterismo. Ito ay ang kasunod na nobela ng kanyang unang isinulat na Noli Me Tangere.</p>				
D. Pagpapaunlad (Mungkahing Oras: 40 minuto)				
A. Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Tukuyin ang kahulugan ng salitang may salungguhit batay sa kontekstuwal nitong pahiwatig sa bawat pangungusap.				
1. Siya ay nag-aral ng medisina sa Maynila at noong 1882, <u>lumipad</u> siya papuntang Espanya para ituloy ang kanyang pag-aaral doon.				

IV. YUGTO NG PAGKATUTO AT MGA GAWAING PAMPAGKATUTO

2. Ang Noli Me Tangere ay tungkol sa pagsakop ng Espanya sa Pilipinas at nagbibigay tuon din ito sa mga Katolikong **Prayle**.
3. Layunin ng nobela ang **mailantad** ang kasamaang nagkukubli sa pamamahala ng Espanyol.
4. Inilarawan dito ang iba't ibang kalupitan at **pagmamalabis** ng mga Puti sa Itim.
5. Itinulad niya ito sa isang **bulok** sa lipunan na nagpapahirap sa buhay ng isang tao.

B. Gawain sa Pagkatuto Bilang 3. Batay sa binasang kaligirang pangkasaysayan ng Noli Me Tangere, sagutin ang mga sumusunod na tanong.

1. Kailan at saan sinimulang isulat ni Rizal ang Noli Me Tangere?
2. Anong akda ang nagbigay inspirasyon kay Rizal sa pagsulat ng kaniyang nobela? Tungkol saan ito?
3. Ano ang kahulugan ng pamagat na "Noli Me Tangere"? Bakit ito ang kaniyang ginamit para sa kaniyang nobela?
4. Ano ang kalagayan ng Pilipinas nang isulat ni Rizal ang kaniyang nobela?
5. Batay sa binasa, ano ang mahihinuha mo sa kalagayang panlipunan ng Pilipinas bago at matapos isinulat ni Rizal ang kaniyang akda?

E. Pakikipagpalihan (Mungkahing Oras: 50 minuto)

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4. Kompletuhin ang graphic organizer sa ibaba at tukuyin ang mga layunin ni Jose P. Rizal sa pagsulat ng Noli Me Tangere.

```

graph LR
    A[ ] --- B[ ]
    A --- C[ ]
    A --- D[ ]
  
```

A. Paglalapat (Mungkahing Oras: 50 minuto)

Panuto: Magbigay ng isang kondisyon ng lipunan sa panahong isinulat ang Noli Me Tangere at patunayang umiiral pa rin ito sa kasalukuyang panahon sa lipunang Pilipino.

IV. YUGTO NG PAGKATUTO AT MGA GAWAING PAMPAGKATUTO

V. PAGTATAYA (Mungkahing Oras: 30 minuto)

(Ang mga Gawain sa Pagkatuto para sa Pagpapayaman, Pagpapahusay, o Pagtataya ay ibibigay sa ikatlo at ikaanim na linggo)

PANUTO: Basahin at unawaing mabuti ang bawat tanong. Piliin ang titik ng tamang sagot.

- Sa pangungusap na "Ang pagsusulat ng "Noli Me Tangere" ay bunga ng pagbasa ni Rizal sa "Uncle Tom's Cabin" ni Harriet Beacher Stowe, na pumapaksa sa kasaysayan ng mga aliping Negro sa kamay ng mga panginoong puting Amerikano.", aling salita ang may literal na kahulugan?
  - alipin
  - kamay
  - panginoon
  - puti
- Ano ang kahulugan ng salitang sinalungguhitan sa pangungusap: "Ang kanyang nobela ay nailathala noong 1887 sa Berlin. Ipinagbawal ang kanyang libro sa Pilipinas ngunit may mga ibang palihim na nagdadala."
  - nailimbag
  - naipakalat
  - naipakita
  - naisama
- Alin ang TAMA sa mga sumusunod na pangungusap batay sa nabasang kaligirang kasaysayan?
  - Ang Noli Me Tangere ay Griyego.
  - Sinimulang isulat ang nobela sa Pilipinas.
  - Isa sa inspirasyon ni Rizal sa pagsulat ng nobela ay ang kanyang matalik na kaibigan.
  - Ang nobela ay bunga ng pagbasa ni Rizal sa "Uncle Tom's Cabin".
- Ano ang kondisyon ng Pilipinas nang isinulat ni Rizal ang Noli Me Tangere?
  - Nasa ilalim ng pananakop ng mga Kastila
  - Malayang nakapagpapahayag ang mga Pilipino.
  - Ang mga Amerikano ang itinuturing na panginoon ng mga Pilipino.
  - Nangingibang-bansa ang mga Pilipino upang makapag-aral.
- Alin sa mga sumusunod ang kondisyong nagaganap pa rin sa kasalukuyan?
  - Paghihirap
  - Kalupitan ng mga prayle
  - Paghahari ng mga Kastila
  - Kawalan ng karapatang makapagpahayag

VI. PAGNINILAY (Mungkahing Oras: 10 minuto)

- Ipabatid ang iyong personal na pagtatasa sa kard ayon sa lebel ng iyong performans.

Personal na Pagtatasa sa Lebel ng Performans Para sa Mag-aaral

Pumili ng isa sa mga simbolo sa ibaba na kakatawan sa iyong naging karanasan sa pagsasagawa ng mga gawain. Ilagay ito sa Hanay ng LP o Lebel ng Performans. Basahin ang deskripsiyon bilang gabay sa iyong pagpili:

☆ - Nagawa ko nang mahusay. Hindi ako nahirapan sa pagsasagawa nito. Higit na nakatulong ang gawain upang matutuhan ko ang aralin.

✓ - Nagawa ko nang maayos. Nahirapan ako nang bahagya sa pagsasagawanito. Nakatulong ang gawain upang matutuhan ko ang aralin.

? - Hindi ko nagawa o nahirapan ako nang labis a pagsasagawa nito. Hindi ko nauunawaan ang hinihingi sa gawain. Kailangan ko pa ng paglilinaw o dagdag kaalaman upang magawa ko ito nang maayos o mahusay.

Gawain Sa Pagkatuto	LP	Gawain Sa Pagkatuto	LP	Gawain Sa Pagkatuto	LP	Gawain Sa Pagkatuto	LP
Bilang 1		Bilang 3		Bilang 5		Bilang 7	
Bilang 2		Bilang 4		Bilang 6		Bilang 8	

VII. SANGGUNIAN

Kaligirang Pangkasaysayan ng Noli Me Tangere

<https://www.youtube.com/watch?v=C-yniStzF78>

<https://www.youtube.com/watch?v=1JD4bslxNU>

Inihanda ni:

Rachel B. Miranda

Sinuri nina:

Ruben S. Montoya
Beverly T. Andal
Vander Fritz T. Delgado
Evalor S. Refugia

W2	Asignatura	Filipino	Baitang	9
	Markahan	4	Petsa	

I. PAMAGAT NG ARALIN	Buod ng Nobela
II. MGA PINAKAMAHALAGANG KASANAYANG PAMPAGKATUTO (MELCs)	1. Natitiyak ang pagkamakatotohan ng akdang napakinggan sa pamamagitan ng pag-uugnay sa ilang pangyayari sa kasalukuyan. 2. Naipaliliwanag ang mga kaisipang nakapaloob sa aralin gaya ng: *pamamalakad ng pamahalaan *paniniwala sa kapwa *kalupitan sa kapwa *kayamanan *kahirapan at iba pa
III. PANGUNAHING NILALAMAN	Noli Me Tangere

IV. YUGTO NG PAGKATUTO AT MGA GAWAING PAMPAGKATUTO

I. Panimula (Mungkahing Oras: 10 minuto)

Punong-puno ng mga simbolo at pahiwatig ang nobelang Noli Me Tangere na tumatak sa mga mambabasa. Katulad halimbawa ng tinola na naging sanhi ng labis na pagkagalit ni Padre Damaso kay Crisotomo Ibarra sa hapunang kanilang dinaluhan.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1. Makikita sa ibaba ang mga hakbang sa pagluluto ng tinola, isulat ang bilang 1-5 upang maipakita ang tamang paraan o pagkakasunod-sunod ng pagluluto nito.

- ___ Dagdagan ng tubig. Pakuluan ito sa mahinang apoy at hayaang kumolo-kulo sa loob ng 30 minuto o hanggang lumambot ang manok.
- ___ Magpakulo ng mantika sa isang kaserola sa katamtamang init. igisa ang luya, bawang, sibuyas sa loob ng 1 minuto.
- ___ Idagdag ang papaya o sayote, iluto ng 5 minuto o hanggang lumambot ang papaya o sayote.
- ___ Takpan ang kaserola at alisin sa apoy.
- ___ Idagdag ang manok at gisahin hanggang maging mamula-mula. timplahan ng patis at asin o chicken cubes.

D. Pagpapaunlad (Mungkahing Oras: 40 minuto)

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2. Basahin ang buod ng nobela. Pagkatapos, sagutin ang mga gabay na tanong sa ibaba. Isulat ang sagot sa inyong sagutang papel.

Buod ng Noli Me Tangere

Ang binatang si Juan Crisostomo Ibarra ay bumalik sa Pilipinas pagkatapos ng pitong taong pag-aaral niya sa Europa. Naghandog ng piging si Kapitan Tiyago kung saan inanyayahan niya ang ilang sikat na tao sa kanilang lugar. Nahamak si Ibarra ni Padre Damaso sa piging ngunit magalang siyana nagpaalam sa pari dahil may mahalaga siyang lakarin.

Bago umuwi si Ibarra ay nakita niya si Tinyente Guevarra na nagpahayag na namatay na noong isang taon ang ama ni Ibarra na si Don Rafael Ibarra. Sabi ng Tinyente na inakusahan ang don ni Padre Damaso na erehe (taong hindi sumunod sa utos ng Simbahan) at pilibustero (taong sumasalungat sa utos ng pamahalaan) dahil hindi umano nagsisimba at nangunumpisal. Ngunit ayon sa Tinyente, nagsimula ito nang ipagtanggol ng don ang isang bata sa kamay ng isang maniningil na hindi sinadyang nabagok ang ulo kaya namatay. Nakakulong umanoy si Don Rafael habang may imbestigasyon ukol sa insidente ngunit ang mga kaaway niya ay gumawa nga mga kung ano- ano para ipahiya ang Don. Nagkasakit ang Don at namatay dahil sa naapektuhan siya sa mga pangyayari. Ang padre ay hindi nakuntento at ipinahukay ang labi ng don upang ipalipat sa libingan ng mga Intsik ngunit nang dahil sa ulan ay itinaon ang kanyang labi sa lawa.

May magandang kasintahan si Ibarra na si Maria Clara na anak-anakan ni Kapitan Tiyago at na dinalaw niya pagkatapos ng piging. Muling binasa ni Maria ang mga lumang liham ni Ibarra bago siya mag-aral sa Europa habang inalala nila ang kanilang pagmamahalan.

Imbes na nagtangkang ipaghiganti ang yumaong ama, ipinagpatuloy ni Ibarra ang nasimulan ng Don kaya nagpatayo siya ng paaralan sa tulong ni Noli Juan. Muntik nang mapatay si Ibarra kung hindi iniligtas ni Elias noong babasbasan na ang itinayong paaralan. Namatay ang taong binayaran ng lihim na kaaway

Si Padre Damaso ay muling nag-aasar kay Ibarra. Nang saglit nang inihamak ng pari ang ama niya ay nagalit at nagtangkang saksakin ang pari pero pinigilan siya ni Maria. Dahill doon ay natiwalag si Ibarra ng Arsobispo sa simbahan. Sinamantala ni Padre Damaso nito upang iutos sa Kapitan na hindi na ipagpatuloy ang kasal kay Maria Clara at ipakasal sa binatang Kastila na si Linares.

IV. YUGTO NG PAGKATUTO AT MGA GAWAING PAMPAGKATUTO

Pero dahil sa tulong ng Kapitan Heneral ay nabalik si Ibarra sa simbahan. Pero hindi inaasahang hinuli si Ibarra nang dahil umono'y nanguna siya sa pagsalakay sa kuwartel. Tumakas si Ibarra sa kulungan sa tulong ni Elias. Pumunta si Ibarra kay Maria bago siya tumakas. Itinanggi ng dalaga ang liham na ginamit laban sa kanya nang dahil sa inagaw ang liham kapalit sa liham ng ina niya na nagsasabi na si Damaso ang tunay niyang ama. Pagkatapos nito ay tumakas na si Ibarra sa tulong ni Elias. Sumakay sila sa bangka patungong Ilog Pasig hanggang sa Lawa ng Bay at tinabunan si Ibarra ng mga damo.

Naabutan sila ng mga tumutugis sa kanila. Para makaligtas si Ibarra, naging pampalito si Elias at tumalon sa tubig. Akala ng mga tumutugis na ang tumalon ay si Ibarra kaya nila binaril si Elias hanggang nagkulay ng dugo ang tubig. Nakarating ang balita kay Maria na namatay si Ibarra. Natunton ni Elias ang gubat ng mga Ibarra at doon niya natuklasan si Basillo at ang namatay niyang inang si Sisa. Bago namatay si Elias ay sinugo niya ang bata na kung hindi man daw niya makita ang buwang-liwayway sa sariling bayan, sa mga mapalad, huwag lamang daw limutin nang ganap ang mga nasawi sa dilim ng gabi.

<https://philnews.ph/2019/07/17/noli-me-tangere-buong-buod/>

Mga Gabay na Tanong

1. Tungkol saan ang inyong binasa?
2. Magbigay ng limang tauhan mula sa teksto na sa iyong palagay ay may pinakamahahalagang papel na ginampanan sa nobela. Ilarawan.

Tauhan	Papel na Ginampanan

3. Ilarawan ang tagpuan ng teksto.
4. Anong pangyayari sa nobela ang pinakatumatak sa iyo? Bakit?
5. Kung mabibigyan ka ng pagkakataong baguhin ang wakas ng nobela, paano mo ito wawakasan?

E. Pakikipagpalihan (Mungkahing Oras: 50 minuto)

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3 : Piliin sa Hanay B ang kahulugan ng salita sa Hanay A. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

Hanay A

- _____ 1. labi
- _____ 2. sementeryo
- _____ 3. ekskumonikado
- _____ 4. buwang-liwayway
- _____ 5. sumakabilang buhay

Hanay B

- A. mag-uumaga
- B. kalaban ng simbahan
- C. bangkay
- D. namatay
- E. libingan

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4 : Balikan ang buod ng nobela. Maglista ng limang makatotohang pangyayari mula rito na maihahambing sa mga kasalukuyang pangyayari sa ating lipunan.

Pangyayari sa Nobela	Kasalukuyang Pangyayari

IV. YUGTO NG PAGKATUTO AT MGA GAWAING PAMPAGKATUTO

Gawain sa Pagkatuto Bilang 5. Ipaliwanag ang kasabihan sa ibaba at iugnay ito sa ilang pangyayari sa nobela at sa kasalukuyan.

*Ang katwiran ma'y nabaon nang sanda-sandaang taon,
Pag dumating ang panahon, lilitaw din at uusbong.*

A. Paglalapat (Mungkahing Oras: 50 minuto)

Panuto: Bumuo ng isang collage na magpapakita ng mga paksang tinalakay sa nobela katulad ng sumusunod - pamamalakad ng pamahalaan; paniniwala sa kapwa; kalupitan; kayamanan; kahirapan; at iba pa. Pagkatapos, ipaliwanag ito sa pamamagitan ng lima hanggang sampung pangungusap.

Pamantayan	Puntos
Kasiningan	10
Kaangkupan	10
Kalinisan	5
Kabuoan	25

V. PAGTATAYA (Mungkahing Oras: 30 minuto)

(Ang mga Gawain sa Pagkatuto para sa Pagpapayaman, Pagpapahusay, o Pagtataya ay ibibigay sa ikatlo at ikaanim na linggo)

Panuto: Sagutin ang sumusunod na tanong.

1. Siya ang sumulat ng nobelang Noli Me Tangere.
2. Binatang nag-aral sa Europa at bumalik sa Pilipinas upang malaman ang tunay na sinapit ng ama.
3. Ang dating kura paruko ng San Diego na labis ang galit kay Crisostomo Ibarra.
4. Siya ang babaeng inibig ni Crisostomo at piniling pumasok na lamang sa kumbento nang hindi maikasal sa lalaking iniibig.
5. Ito ang kabuoang bilang ng kabanatang taglay ng nobelang Noli Me Tangere.

VI. PAGNINILAY (Mungkahing Oras: 10 minuto)

- Ipabatid ang iyong personal na pagtatasa sa kard ayon sa lebel ng iyong performans.

Personal na Pagtatasa sa Lebel ng Performans Para sa Mag-aaral

Pumili ng isa sa mga simbolo sa ibaba na kakatawan sa iyong naging karanasan sa pagsasagawa ng mga gawain. Ilagay ito sa Hanay ng LP o Lebel ng Performans. Basahin ang deskripsiyon bilang gabay sa iyong pagpili:

☆ - Nagawa ko nang mahusay. Hindi ako nahirapan sa pagsasagawa nito. Higit na nakatulong ang gawain upang matutuhan ko ang aralin.

✓ - Nagawa ko nang maayos. Nahirapan ako nang bahagya sa pagsasagawanito. Nakatulong ang gawain upang matutuhan ko ang aralin.

? - Hindi ko nagawa o nahirapan ako nang labis a pagsasagawa nito. Hindi ko nauunawaan ang hinihingi sa gawain. Kailangan ko pa ng paglilinaw o dagdag kaalaman upang magawa ko ito nang maayos o mahusay.

Gawain Sa Pagkatuto	LP	Gawain Sa Pagkatuto	LP	Gawain Sa Pagkatuto	LP	Gawain Sa Pagkatuto	LP
Bilang 1		Bilang 3		Bilang 5		Bilang 7	
Bilang 2		Bilang 4		Bilang 6		Bilang 8	

VII. SANGGUNIAN

<https://philnews.ph/2019/07/17/noli-me-tangere-buong-buod/>https://www.youtube.com/watch?v=aRYNUJhg_Kc&t=96s

Inihanda nina:

B-jay P. Martinez
Cherry Lyn M. Catorce
Mary Joy L. Ronquillo

Sinuri nina:

Ruben S. Montoya
Beverly T. Andal
Vander Fritz T. Delgado
Evalor S. Refugia

W3	Asignatura	Filipino	Baitang	9
	Markahan	4	Petsa	

I. PAMAGAT NG ARALIN	Mga Mahahalagang Tauhan
II. MGA PINAKAMAHALAGANG KASANAYANG PAMPAGKATUTO (MELCs)	<ul style="list-style-type: none"> Natutukoy ang kahalagahan ng bawat tauhan sa nobela Naisusulat ang isang makahulugan at masining na monologo tungkol sa isang piling tauhan Nagagamit ang pang-uri sa pagbibigay katangian
III. PANGUNAHING NILALAMAN	Noli Me Tangere

IV. YUGTO NG PAGKATUTO AT MGA GAWAING PAMPAGKATUTO

I. Panimula (Mungkahing Oras: 10 minuto)

Marami man ang tauhan sa Noli Me Tangere, ang bawat tauhan ay may mahalagang papel na ginagampanan sa nobela. Nilikha at ibinatay ni Dr. Jose Rizal ang mga tauhan ng nobela sa mga katangian ng mga Pilipino at Kastila na nakapaligid sa kaniya na nagtataglay ng iba't ibang simbolo o simbolismo na lalong nagpatingkad sa akda.

Panuto: Piliin sa mga tauhang nakasulat sa loob ng kahon ang inaakala mong nagsabi ng mga sumusunod na pahayag. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

Crisostomo Ibarra	Maria Clara	Elias	Sisa	Padre Damaso	Basilio
-------------------	-------------	-------	------	--------------	---------

- _____ 1. "Hindi ka nagkakamali. Ngunit di-ko naging kaibigang matalik ang iyong ama".
- _____ 2. "Nakikita mo ba yaong mga ilaw sa kampanaryo? Naroroon sina Basilio at Crispin ngunit di ko dinadalaw si Crispin dahil sa may sakit ang Kura".
- _____ 3. "Kung ako po ay inyong minamahal ay huwag ninyo akong pabayaang maging sawi habang buhay. Ibig ko pong magmongha".
- _____ 4. "Kahit ako'y kalimutan ng aking bayan, sa lahat ng sandali'y inaalala ko siya".
- _____ 5. "Humatol upang makagawa ng mabuti at hindi masama; upang makabuo at hindi makasira, sapagkat sa sandaling makagawa ng kamalian hindi na malulunasan ang kasamaan niyang nagawa."

D. Pagpapaunlad (Mungkahing Oras: 40 minuto)

Mahahalagang Tauhan sa Noli Me Tangere

Juan Crisostomo Ibarra y Magsalin o **Crisostomo Ibarra**, ay isang binatang nag-aral sa Europa; nangarap na makapagpatayo ng paaralan upang matiyak ang magandang kinabukasan ng mga kabataan ng San Diego.

Maria Clara de los Santos y Alba o **Maria Clara**, ay ang mayuming kasintahan ni Crisostomo; mutya ng San Diego na inihimatong anak ng kanyang ina na si Doña Pia Alba kay Padre Damaso.

Damaso Verdolagas o **Padre Damaso**, ay isang kurang Pransiskano na napalipat ng ibang parokya matapos maglingkod ng matagal na panahon sa San Diego; tunay na ama ni Maria Clara.

Don Santiago de los Santos o **Kapitan Tiago**, ay isang mangangalakal na tiga-Binondo; ama-amahan ni Maria Clara

Elias ay isang bangkero at magsasakang tumulong kay Ibarra para makilala ang kanyang bayan at ang mga suliranin nito.

Narcisa o **Sisa**, ay isang masintahing ina na ang tanging kasalanan ay ang pagkakaroon ng asawang pabaya at malupit.

Basilio at Crispin -magkapatid na anak ni Sisa; sila ang sakristan at tagatugtog ng kampana sa simbahan ng San Diego.

Don Anastasio o **Pilosopo Tasio/Tasyo**, ay maalam na matandang tagapayo ng marurunong na mamamayan ng San Diego.

Donya Victorina de los Reyes de Espadaña o **Donya Victorina**, ay isang babaing nagpapanggap na mestisang Kastila kung kaya abot-abot ang kolorete sa mukha at maling pangangastila. Mahilig niyang lagyan ng isa pang "de" ang pangalan niya dahil nagdudulot ito ng "kalidad" sa pangalan niya.

Padre Salvi o **Bernardo Salvi** - kurang pumalit kay Padre Damaso, nagkaroon ng lihim na pagtatangi kay Maria Clara.

Alperes - matalik na kaagaw ng kura sa kapangyarihan sa San Diego (itinuring ni Rizal na Hari ng Italya ng San Diego habang ang kura ang Papa ng Estado Pontipikal)

Donya Consolacion - napangasawa ng alperes; dating labandera na may malaswang bibig at pag-uugali.

Don Tiburcio de Espadaña - isang pilay at bungal na Kastilang napadpad sa Pilipinas sa paghahanap ng magandang kapalaran; napangasawa ni Donya Victorina.

Linares - malayong pamangkin ni Don Tiburcio at pinsan ng inaanak ni Padre Damaso na napili niya para mapangasawa ni Maria Clara.

Don Filipino - tenyente mayor na mahilig magbasa ng Latin

Señor Nyor Juan - namahala ng mga gawain sa pagpapatayo ng paaralan.

Lucas - kapatid ng taong madilaw na gumawa ng kalong ginamit sa di-natuloy na pagpatay kay Ibarra.

Tarsilo at Bruno - magkapatid na ang ama ay napatay sa palo ng mga Kastila.

Tiya Isabel - hipag ni Kapitan Tiago na tumulong sa pagpapalaki kay Maria Clara.

Donya Pia Alba - masimbahing ina ni Maria Clara na namatay matapos na kaagad na siya'y maisilang.

Inday, Sinang, Victoria, at Andeng - mga kaibigan ni Maria Clara sa San Diego

Kapitan-Heneral - pinakamakapangyarihan sa Pilipinas; lumakad na maalisan ng pagka-ekskomunyon si Ibarra.

Don Rafael Ibarra - ama ni Crisostomo; nakainggitan nang labis ni Padre Damaso dahil sa yaman kung kaya nataguriang erehe.

Don Saturnino - lolo ni Crisostomo; naging dahilan ng kasawian ng nuno ni Elias.

IV. YUGTO NG PAGKATUTO AT MGA GAWAING PAMPAGKATUTO

Balat – nuno ni Elias na naging isang tulisan

Don Pedro Eibarramendia – ama ni Don Saturnino; nuno ni Crisostomo

Mang Pablo – pinuno ng mga tulisan na ibig tulungan ni Elias.

Kapitan Basilio – ilan sa mga kapitan ng bayan sa San Diego Kapitan Tinong at Kapitan Valentin; ama ni Sinang

Tenyente Guevarra – isang matapat na tenyente ng mga guwardiya sibil na nagsalaysay kay Ibarra ng tungkol sa kasawiang sinapit ng kanyang ama.

Kapitana Maria – tanging babaing makabayan na pumapanig sa pagtatanggol ni Ibarra sa alaala ng ama.

Padre Sibyla – paring Dominikano na lihim na sumusubaybay sa mga kilos ni Ibarra.

Albino – dating seminarista na nakasama sa piknik sa lawa.

<https://roedzernpicanddoc.wordpress.com/2015/01/24/mga-pangunahing-tauhan-sa-noli-me-tangere/>

Ang **monologo** ay isang uri ng pagtatanghal na ginagawang mag-isa ng sinumang gaganap sa karakter ng tauhang nais niyang itanghal sa madla.

Ang **Pang-uri** ay salitang ginagamit upang maglarawan sa tao, bagay, hayop, at pook o lugar.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Pumili ng anim (6) na tauhan na naibigan mo. Iranggo ayon sa nais na pagkakasunod-sunod sa pamamagitan ng bilang 1-6. Ipaliwanag ang iyong sagot.

E. Pakikipagpalihan (Mungkahing Oras: 50 minuto)

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Ibigay ang katangian ng tauhan batay sa sumusunod na pahayag.

1. "Gaganahan silang mabuti sa pagkain. Malayo ang kanilang pinanggalingan"

Katangian ni Sisa: _____

2. "Hamunin mo siya sa isang paglalaban ngayon din, at kung hindi ay ipagtatapat ko sa lahat kung sino ka".

Katangian ni Donya Victorina: _____

3. "Bakit Isabel, kahibangan bang ipakasal ang kaisa-isa kong anak kay Linares? Tandaan mong bukod sa Espanyol ang binatang iyan napakayaman na ay may mga koneksyon pa".

Katangian ni Kapitan Tiago: _____

4. "Kung ako'y malaki-laki na ay ipamamanhik ko sa kanilang ako'y pagkatiwalaan ng isang maliit na lupa upang aking linangin".

Katangian ni Basilio: _____

5. "Aalis na ako. Ipagtabi mo ako ng pansugal ko".

Katangian ni Pedro: _____

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Pumili ng dalawang pahayag mula sa Gawain 2 at ipaliwanag ang nais nitong ipakahulugan.

Pahayag	Paliwanag
1.	
2.	

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4: Sino ako sa mga tauhan ng Noli Me tangere?

Panuto: Ihambing ang iyong sarili sa isa sa mga tauhan ng nobela. Ilahad ang inyong pagkakatulad batay sa sumusunod na katangian na matatagpuan sa talahanayan sa ibaba. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel

Katangian	Tauhan sa Noli Me Tangere	Ako
Katangi-tanging ugali		
Kalakasan(strength)		
Kahinaan (weaknesses)		

IV. YUGTO NG PAGKATUTO AT MGA GAWAING PAMPAGKATUTO

A. Paglalapat (Mungkahing Oras: 50 minuto)

Panuto: Sumulat ng isang makahulugan at masining na iskrip ng monologo tungkol sa isang piling tauhan sa Noli Me Tangere. Isaalang-alang ang sumusunod na gabay sa paglikha ng monologo.

1. Pag-aralan ang katangian ng tauhang napili .
2. Itala ang inaasahang damdamin na kailangan sa karakter
3. Isulat nang payak at maayos ang iskrip na gagamitin sa monologo.

V. PAGTATAYA (Mungkahing Oras: 30 minuto)

(Ang mga Gawain sa Pagkatuto para sa Pagpapayaman, Pagpapahusay, o Pagtataya ay ibibigay sa ikatlo at ikaanim na linggo)

Panuto: ibigay ang katangian ng sumusunod na tauhan at tukuyin ang kahalagahan nila sa nobela

1. Crisostomo Ibarra

Bilang isang anak

Bilang isang kaibigan

Kahalagahan sa nobela

---

2. Padre Damaso

Bilang isang indibidwal

Bilang isang alagad ng simbahan

Kahalagahan sa nobela

VI. PAGNINILAY (Mungkahing Oras: _____)

- Ipabatid ang iyong personal na pagtatasa sa kard ayon sa lebel ng iyong performans.

Personal na Pagtatasa sa Lebel ng Performans Para sa Mag-aaral

Pumili ng isa sa mga simbolo sa ibaba na kakatawan sa iyong naging karanasan sa pagsasagawa ng mga gawain. Ilagay ito sa Hanay ng LP o Lebel ng Performans. Basahin ang deskripsiyon bilang gabay sa iyong pagpili:

☆ - Nagawa ko nang mahusay. Hindi ako nahirapan sa pagsasagawa nito. Higit na nakatulong ang gawain upang matutuhan ko ang aralin.

✓ - Nagawa ko nang maayos. Nahirapan ako nang bahagya sa pagsasagawanito. Nakatulong ang gawain upang matutuhan ko ang aralin.

? - Hindi ko nagawa o nahirapan ako nang labis a pagsasagawa nito. Hindi ko nauunawaan ang hinihingi sa gawain. Kailangan ko pa ng paglilinaw o dagdag kaalaman upang magawa ko ito nang maayos o mahusay.

Gawain Sa Pagkatuto	LP	Gawain Sa Pagkatuto	LP	Gawain Sa Pagkatuto	LP	Gawain Sa Pagkatuto	LP
Bilang 1		Bilang 3		Bilang 5		Bilang 7	
Bilang 2		Bilang 4		Bilang 6		Bilang 8	

VII. SANGGUNIAN

<https://roedzernpicanddoc.wordpress.com/2015/01/24/mga-pangunahing-tauhan-sa-noli-me-tangere/>

Inihanda nina:

Evalor S. Refugia
Ma. Concepcion M. Aruta

Sinuri nina:

Ruben S. Montoya
Beverly T. Andal
Vander Fritz T. Delgado

W4	Asignatura	Filipino	Baitang	9
	Markahan	4	Petsa	

I. PAMAGAT NG ARALIN	Tagpuan- Bayan ng San Diego
II. MGA PINAKAMAHALAGANG KASANAYANG PAMPAGKATUTO (MELCs)	Napaghahambing ang kalagayan ng lipunan noon at ngayon batay sa sariling karanasan at sa napapanood sa telebisyon at /o pelikula
III. PANGUNAHING NILALAMAN	Noli Me Tangere

IV. YUGTO NG PAGKATUTO AT MGA GAWAING PAMPAGKATUTO

I. Panimula (Mungkahing Oras: 10 minuto)

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Suriin ang larawan sa ibaba, pagkatapos sagutin ang sumusunod na tanong..

http://2.bp.blogspot.com/_deEkB72Ddrc/S80ObNVKPF/AAAAAAAAAASc/Rawfu7HDHWw/s1600/wreath.jpg

1. Kung ikaw ang magbibigay ng pamagat ng larawan sa itaas, ano ito? Ipaliwanag kung bakit mo ito napili.
2. Sa iyong palagay, ano-ano ang suliranin ang dinaranas ng mga taong nakatira sa pook na kagaya ng nasa larawan?

D. Pagpapaunlad (Mungkahing Oras: 40 minuto)

Gawain sa Pagkakatatuto Bilang 2: Basahin at unawain ang Kabanata 10- Bayan ng San Diego.

Ang Bayan ng San Diego

Halos katabi na ng baybayin ng lawa ang bayan ng San Diego. Ito ay napaliligiran ng malalawak na bukid at palayan. Pangunahing ani ng mga magsasaka rito ay palay, asukal, kape at mga bungangkahoy na iniluluwas sa ibang bayan at dahil sa kanilang kamangmangan, naibebenta ang mga ito sa mga tsino sa murang halaga.

Sa mataas na tore ng simbahan, matatanaw ang mga pawid at yerong bubungang pinaghiwa-hiwalay ng mga bakuran. Mistulang isang napakalaking ahas na kristal na natutulog sa berdeng panig ang ilog.

Ang higit na nakatatagwag-pansin ay ang tila isang malapulong gubat na nasa gitna ng bukid. Madilim na madilim na nasabing gubat dahil mayayabong at matataas na punongkahoy. Kumakapit sa mga ito ang makapal na lumot at sala-salabat na tabing.

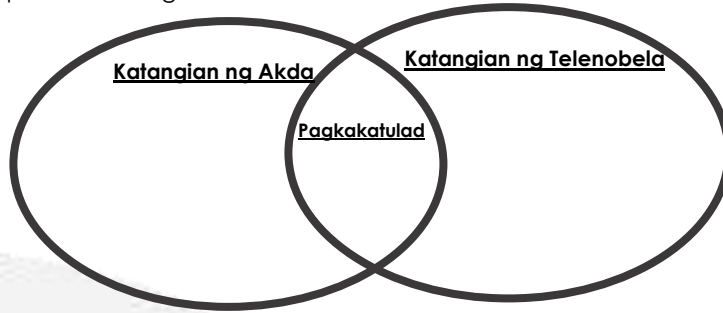
Isang katangi-tanging alamat ang inuugnay sa gubat na iyon. Noon daw ay kakaunti pa lang ang nakatira roon kaya naglipana ang mailap na hayop. May dumating daw na isang matandang Espanyol na may malalalim na mata, dayuhan ngunit matatas siyang mag-Tagalog. Nang natuklasan ng matanda ang isang lugar sa gubat na dinadaluyan ng maiinit na tubig, pinagpilitan niyang bilhin ang gubat sa sinumang nagsasabing pag-aari nila ito. Binayaran niya ang mga ito ng damit, alahas at kaunting salapi. Hindi nagtagal ay bigla na lang nawalang parang bula ang matanda. Walang makapagsabi sa nangyari sa kaniya. Nang siya'y matagpuan ng ilang pastol, nangangamoy na ang kaniyang bangkay na nakabitin sa sanga ng isang punong balete.

Mula noon, kinatakutan na ang nasabing gubat. Buhat nang ilibing ang bangkay ng matanda sa paanan ng puno, wala nang naglakas-loob na gumawi roon. Napabalita ring isang binata ang napunta roon, magdamag na nanatili sa gubat, ngunit namatay kinaumagahan dahil sa matinding lagnat. Makaraan ang ilang buwan, dumating sa gubat ang isang binatang mestisong Espanyol at nagpakilalang anak siya ng yumaong matanda. Nanirahan siya roon at naging gawain niya ang pagsasaka. Tahimik na binata si Don Saturnino, may ugaling mapusok, malupit ngunit napakasigasig at napakasipag. Nilagyan niya ng bakod ang libingan ng kaniyang ama.

Matanda na siya nang siya'y magpakasal sa isang dalagang taga-Maynila, na nagsilang kay Don Rafael, ang ama ni Crisostomo Ibarra. Mabilis na napaunlad ang pagsasaka dahil napamahal sa mga tagabukid si Don Rafael. Dumagsa ang mga bagong dayo, naging malaki ang dati'y maliit na nayon. Kung minsan, naglalakas-loob gumala sa gubat ang mga batang lalaki. May dala silang panghampas at bato para makakuha ng bayabas, papaya, duhat, at iba pa. Madalas na kapag ginagawa nila ito, biglang may nalaglag na mga bato na hindi malaman kung saan galing. May mapapasigaw ng "Ang Matanda! Ang matanda!" at itatapon nila ang mga prutas at panghampas, magtatakbuhan nang walang humpay hanggang makalabas sa gubat. Sila'y namumutla, humihingal, umiiyak at tumatawa.

IV. YUGTO NG PAGKATUTO AT MGA GAWAING PAMPAGKATUTO

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Punan ang Venn Diagram na nasa ibaba sa pagtukoy ng pagkakatulad at pagkakaiba ng binasang akda sa napanood mong telenobela.

E. Pakikipagpalihan (Mungkahing Oras: 50 minuto)

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4: Muling basahin ang Kabanata 10. Ihambing ang bayan ng San Diego sa larawang ginamit sa Panimulang Gawain batay sa sumusunod:

- A. Namumuno
- B. Kabuhayan
- C. Pamamalakad

Gawain sa Pagkatuto Bilang 5: Magbigay ng limang (5) suliraning panlipunan na binanggit sa kabanata na nagaganap pa rin sa kasalukuyan

Suliraning Panlipunan sa kabanata
1.
2.
3.
4.
5.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 6: Ibigay ang sariling damdamin sa mga pangyayaring naganap sa kabanata.

Pangyayari	Sariling Damdamin
1. May dumating daw na isang matandang Espayol na may malalalim na mata, dayuhan ngunit matatas siyang mag-Tagalog.	
2. Hindi nagtagal ay <u>bigla</u> na lang nawalang parang bula ang matanda. Walang makapagsabi sa nangyari sa kaniya. Nang siya'y matagpuan ng ilang pastol, nangangamoy na ang kaniyang bangkay na nakabitin sa sanga ng isang punong balete.	
3. Makaraan ang ilang buwan, dumating sa gubat ang isang binatang mestisong Espanyol at nagpakilalang anak siya ng yumaong matanda. Nanirahan siya roon at naging gawain niya ang pagsasaka.	
4. Matanda na siya nang siya'y magpakasal sa isang dalagang taga-Maynila, na nagsilang kay Don Rafael, ang ama ni Crisostomo Ibarra.	
5. Mabilis na napaunlad ang pagsasaka dahil napamahal sa mga tagabukid si Don Rafael. Dumagsa ang mga bagong dayo, naging malaki ang dati'y maliit na nayon.	

IV. YUGTO NG PAGKATUTO AT MGA GAWAING PAMPAGKATUTO

A. Paglalapat (Mungkahing Oras: 50 minuto)

Panuto: Sumulat ng isang liham na nagtataglay ng mga solusyon / mungkahi sa suliraning nararanasan sa kasalukuyan na umiiral sa pamayanang iyong kinabibilangan.

V. PAGTATAYA (Mungkahing Oras: 30 minuto)

(Ang mga Gawain sa Pagkatuto para sa Pagpapayaman, Pagpapahusay, o Pagtataya ay ibibigay sa ikatlo at ikaanim na linggo)

Panuto: Punan ang talahanayan ng angkop na sanhi o bunga. Piliin ang titik ng tamang sagot. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

Pamimilian

- A. Ipinanganak si Don Rafael Ibarra.
- B. May sisigaw ng "Matanda!Matanda!"
- C. Mabuti at marangal ang tagapagmanang si Don Rafael.
- D. Lubos na pinagtuunan ng pansin ni Don Saturnino ang pagsasaka.
- E. Nabighani ang matanda sa lupaing ito at ninais niyang ito'y maaangkin.
- F. Binayaran niya ng mga hiyas at salapi ang sinumang mag-angkin sa lupa
- G. Walang sinuman ang nagnais na tumapak sa pag-aaring lupain ng matanda.
- H. Natagpuan ang katawan nitong nakabitin sa isang matandang puno ng balete.
- I. Ang bayan ng San Diego ay halos nasa baybay ng law ana may nakapalkigid na bukid.
- J. Ang kani-kanilang mga kalakal ay hinahayaan nilang mabili nang mas mura ng Tsino.

SANHI	BUNGA
1.	Masagana ang ani ng asukal, palay,kape at iba pa sa bayan ng San diego.
May kamangmangan ang karamihan ng mga mamamayan ng San Diego.	2.
Natagpuan ng isang Kastilang matatas mag-Tagalog ang isang lupang dinasaluyan ng tubig na mainit.	3.
4.	Marami ang nag-angkin bilang nagmamay-ari ng lupang tinutukoy.
5.	Bigla na lamang naglaho ang matanda.
Naging tampulan ng kuwento ng katatakutan ang lupain ng matandang namatay.	6.
7.	Naging maunlad ang lupaing kinatatakutan ng lahat.
Nag-asawa si Don Saturnino.	8.
9.	Napamahal siya sa mga magbubukid at manggagawa sa lupain.
10.	Natakot at tumakbo palayo ang mga bata.

https://lrmds.deped.gov.ph/search?filter=&search_param=all&query=kaligirang+pangkaysayan+ng+Noli&education_use_type_id=8&page=5

IV. YUGTO NG PAGKATUTO AT MGA GAWAING PAMPAGKATUTO

VI. PAGNINILAY (Mungkahing Oras: 10 minuto)

- Ipabatid ang iyong personal na pagtatasa sa kard ayon sa lebel ng iyong performans.

Personal na Pagtatasa sa Lebel ng Performans Para sa Mag-aaral

Pumili ng isa sa mga simbolo sa ibaba na kakatawan sa iyong naging karanasan sa pagsasagawa ng mga gawain. Ilagay ito sa Hanay ng LP o Lebel ng Performans. Basahin ang deskripsiyon bilang gabay sa iyong pagpili:

☆ - Nagawa ko nang mahusay. Hindi ako nahirapan sa pagsasagawa nito. Higit na nakatulong ang gawain upang matutuhan ko ang aralin.

✓ - Nagawa ko nang maayos. Nahirapan ako nang bahagya sa pagsasagawanito. Nakatulong ang gawain upang matutuhan ko ang aralin.

⚡ - Hindi ko nagawa o nahirapan ako nang labis a pagsasagawa nito. Hindi ko nauunawaan ang hinihingi sa gawain. Kailangan ko pa ng paglilinaw o dagdag kaalaman upang magawa ko ito nang maayos o mahusay.

Gawain Sa Pagkatuto	LP	Gawain Sa Pagkatuto	LP	Gawain Sa Pagkatuto	LP	Gawain Sa Pagkatuto	LP
Bilang 1		Bilang 3		Bilang 5		Bilang 7	
Bilang 2		Bilang 4		Bilang 6		Bilang 8	

VII. SANGGUNIAN

https://lrmds.deped.gov.ph/search?filter=&search_param=all&query=kaligirang+pangkaysayan+ng+Noli&education_use_type_id=8&page=5
http://2.bp.blogspot.com/_deEkB72Ddrc/S80ObNVKPFI/AAAAAAAAAASc/Rawfu7HDHWw/s1600/wreath.jpg

Inihanda nina:

Evalor S. Refugia
Annalee P. Guitones

Sinuri nina:

Ruben S. Montoya
Beverly T. Andal
Vander Fritz T. Delgado

W5	Asignatura	Filipino	Baitang	9
	Markahan	4	Petsa	

I. PAMAGAT NG ARALIN	Pagbabalik ni Crisostomo Ibarra
II. MGA PINAKAMAHALAGANG KASANAYANG PAMPAGKATUTO (MELCs)	<ul style="list-style-type: none"> Naibabahagi ang sariling damdamin sa finalakay na mga pangyayaring naganap sa buhay ng tauhan Nailalahad ang sariling pananaw sa kapangyarihan ng pag-ibig sa magulang, sa kasintahan, sa kapwa at sa bayan
III. PANGUNAHING NILALAMAN	Noli Me Tangere

IV. YUGTO NG PAGKATUTO AT MGA GAWAING PAMPAGKATUTO

<p>I. Panimula (Mungkahing Oras: 10 minuto)</p> <p>Ipinakilala ni Dr. Jose Rizal si Crisostomo Ibarra sa kaniyang nobela bilang isang mangingibig at biktima ng pagkakataon. Kinakatawan niya sa Noli Me Tangere si Dr. Jose Rizal na nag-aral sa ibang bansa at humihingi ng payo sa mga pagpapasiya. Ang kanyang pagtakas ay nagpapahiwatig ng paglaya at panibagong pagkakataon upang ipagpatuloy ang buhay.</p> <p>Panuto: Ipaliwanag kung dapat o hindi dapat panatilihin ang mga sumusunod na kaugalian. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.</p> <ol style="list-style-type: none"> Magiliw na pagtanggap sa panauhin Mahigpit na pagbibigkis ng pamilya Marangyang pagdiriwang ng kapistahan Pagdarasal tuwing orasyon Pagtanaw ng utang na loob

<p>D. Pagpapaunlad (Mungkahing Oras: 40 minuto)</p> <p>Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Basahin at unawaing mabuti ang buod ng kabanata 1 hanggang 3 ng Noli Me Tangere.</p> <p>Isang Handaan sa Hapunan</p> <p>Isang biglaan ngunit engrangeng pagtitipon ang isiniwalat ng galanteng si Don Santiago de los Santos o kilala rin bilang si Kapitan Tiyago. Simbilis ng kidlat nang kumalat ito sa buong Intramuros, Binondo at sa iba't ibang lugar sa Maynila. Ang lahat ay di magkandamayaw sa paghahanda para sa kanilang pagdalo sa nasabing pagtitipon. Nalalaman kasi ng lahat na dadalo rito ang iba't ibang prominenteng tao kaya't maging silang pangkaraniwang Indiyos na naghahangad mapabilang sa ganoong klaseng pagtitipon ay hindi magkandatuto upang makatikim ng masasarap na mga pagkain.</p> <p>Isa sa mga naging panauhin ang Dominikong Prayle na si Padre Damaso na noon ay nagpupuyos sa galit habang isiniwalat niya ang di pagsang-ayon sa kanyang pagkakalipat sa ibang lugar matapos niyang pamunuan ang bayan ng San Diego sa loob ng dalawampung taon. Ipinaabot niya ang kanyang matinding pagkadisgusto sa isa sa mga naroroon na kanyang nakaharap, ang Kapitan, upang maipaabot ng huli sa Kapitan Heneral. Dahil dito, naibulalas nang hindi inaasahan ang tungkol sa pagpapahukay sa bangkay ng erehe (ayon kay Padre Damaso) na ayon sa Kapitan ay malaking kabulaanan dahil mabuti, matapat, matulungin at mapagmahal sa bayan ang taong ito bagamat di nangungumpisal sa prayle gaya niya.</p> <p>Nagpupuyos sa galit ang Dominikong pari na nakakuyom pa ang mga kamao habang nagsasalita na naging dahilan ng pag-agaw ng atensyon ng lahat sa kaniya. Natigil lamang ito nang mamagitan si Padre Sibyla, isang pormal at makisig na Paring Dominiko na nakabase sa Binondo. Nasa ganoong sitwasyon ang lahat nang biglang dumating ang mag-asawang kinilalang sina Doktor de Espadaña at Doña Victorina.</p> <p>Malugod na ipinakilala ng Kapitan Tiago sa mga panauhin si Crisostomo Ibarra na kadarating lamang mula sa Europa. Mahahalatang natakot si Padre Damaso nang makita niya ang binata samantalang ang Tenyente naman at iba pang mga panauhin ay lubos na humanga sa kanya nang marinig nilang siya ang nag-iisang anak ng nasirang Don Rafael Ibarra na namalagi sa Europa upang magpakadalubhasa. Nahiyang makipagkilala sa kanya ang mga panauhin lalo na ang mga dalagang Pilipina kaya siya na ang gumawa ng paraan para makipagkilala.</p> <p>Dumulog ang mga panauhin sa hapag-kainan para pagsaluhan ang inihandang hapunan. Lalong humanga ang mga bisita nang mabatid nilang halos nalibot na ng binata ang buong Europa at gayundin sa kakayahan niyang makapagsalita ng iba't ibang wika. Kapansin-pansin ang pagkayamot ni Padre Damaso habang kumakain ng hapunan hanggang sa humantong sa pang-iinsulto niya sa binata.</p> <p>Sa halip na gumanti at magalit ang binata kay Padre Damaso ay maayos niya pa ring tinugon ang pangungutya ng matandang pari at pagkatapos ay magalang siyang nagpaalam sa mga naroroon.</p>
--

IV. YUGTO NG PAGKATUTO AT MGA GAWAING PAMPAGKATUTO

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2. Panuto: Matapos basahin ang buod ng Kabanata 1 hanggang 3, sagutin ang mga sumusunod na katanungan. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

1. Ano-anong kaugalian nating mga Pilipino ang malayang ipinakikita sa unang talata? Nangyayari pa rin ba ito hanggang sa kasalukuyan? Ipaliwanag (3 na puntos)
2. Sa ikalawang talata, ilahad ang iyong kongklusyon sa di inaasahang tinuran ng Kapitan laban sa Dominikong prayle na si Padre Damaso. Pangatwiranan ang iyong kongklusyon. (3 na puntos)
3. Mula sa iyong mga obserbasyon at pagsasaliksik, ano- anong "kakatwang kaugalian" ng mga Pilipino ang kalimitang nakikita mo sa tuwing magkakaroon ng isang handaan o pagtitipon ang mga Pilipino? (kaarawan, kasal, binyag atbp.) Mula sa pagpaplano, paghahanda at sa mismong okasyon at pagkatapos ng nasabing pagdiriwang, ano-ano ang iyong mga napupunang kaugalian na iyong nasaksihan sa iyong pamilya o sa iba? Ilahad ang iyong kasagutan. (4 na puntos)

E. Pakikipagpalihan (Mungkahing Oras: 50 minuto)

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Tukuyin kung TAMA ang kaisipang inilalahad ng pangungusap at MALI naman kung hindi ugnay sa kabisaan ng teksto.

1. Nalugod si Padre Damaso nang makita niya ang binatang mula sa Europa.
2. Labis ang paghanga ng lahat ng panauhin partikular ang Tenyente nang makilalang si Crisostomo ang nag-iisang anak ng nasirang si Don Rafael Ibarra.
3. Lalong humanga ang lahat sa binata dahil sa natuklasang nakilala na nito ang Hari ng Espanya sa Europa.
4. Sa kabila ng kagaspangang pag-uugali na ipinamalas ng Pransiskanong Pari, ay sinagot pa rin niya ito ng may paggalang.
5. Sa huli, natapos ang hapunan nang masagana at mapayapa.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4: Ibigay ang mga katangian ni Crisostomo Ibarra batay sa hinihinging impormasyon:

Gawain sa Pagkatuto Bilang 5: Pagnilayan at unawain ang mga katanungan sa ibaba. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

1. Bigyang interpretasyon ang salitang inggit. Paano ka makakaiwas sa pagkainggit sa iyong kapwa?

INGGIT
----

2. Ibigay ang sariling pananaw tungkol sa positibo at negatibong dulot ng inggit sa kapwa?

Positibo	Negatibo

3. Paano ka nabago ng mga pangyayaring naganap sa pangunahing tauhan sa akda?

IV. YUGTO NG PAGKATUTO AT MGA GAWAING PAMPAGKATUTO

A. Paglalapat (Mungkahing Oras: 50 minuto)

Panuto: Mula sa binasang buod sa itaas (Pagpapakilala kay Crisostomo Ibarra), maglahad ng mga kaganapang masasalamain sa sariling karanasan o karanasan na iyong nasaksihan sa lipunan, ang may pagkakatulad sa mga pangyayari sa mga pagtitipon na katulad na lamang sa teksto. Kung saan, ang iyong likhang mga talata ay kinapapalooban ng mga sumusunod:

- Mga nalikom na mga datos mula sa iyong nasaliksik na mga kaganapang sumasaklaw sa isyung panlipunan (gaya ng mga kaugaliang pinamalas nina Padre Damaso, Kapitan Tiago, Crisostomo Ibarra at Tenyente); Puntos: 4
- May katotohanan at nakapaglalalahad ng pagkakatulad sa mga kaganapan sa binasa; Puntos: 4
- May orihinalidad at angkop na mga salita na gagamitin sa pagsulat ng mga talata; at Puntos: 2
- Binubuo ng apat hanggang limang talata. (Kabuoang Puntos ay 10)

V. PAGTATAYA (Mungkahing Oras: _____)

(Ang mga Gawain sa Pagkatuto para sa Pagpapayaman, Pagpapahusay, o Pagtataya ay ibibigay sa ikatlo at ikaanim na linggo)

Panuto: Piliin ang titik ng tamang sagot. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

1. Sa realidad ng buhay, bilang ikaw at ang iyong sariling "pag-uugali", papaano ka kikilos / magsasalita kung katulad ni Ibarra, ay tahasan kang binabara ng isang Pari o may posisyon sa simbahan o relihiyosong organisasyon?
  - A. Magpapakatotoo at itatayo ang iyong niyuyurakang pagkatao
  - B. Tatapatan ang pagiging sarkastiko nito upang maiparamdam din sa kanya ang pagkapahiya na ipinararanas
  - C. Manatiling mapagpakumbaba dahil may pinag-aralan kang tao
  - D. Huwag na lamang pansinin, bagkus ay umalis na lamang upang makaiwas.
2. Maraming kilalang mga kabataan ang hinahangaan ng mga katulad mong mag-aaral ang lantarang nagpapahayag ng pagkagusto sa social media (tulad nina Alyza Valdez sa larangan ng pampalakasan, Robbie Domingo na mahusay na mag-aaral sa ADMU na naging sikat dahil sa PBB, atbp). Bilang "ehemplong kabataan" ano ang iyong gagawin sa pagpapahayag ng iyong masidhing paghanga sa kanila?
  - A. Katulad sa nabasa kong buod sa itaas, ay mananatiling pino ang aking kilos bagamat lubos akong humahanga sa kaniya.
  - B. Tulad ng sa mga napapanood kong telenobelang Koreano, kung saan may laya ang mga babaeng magpahayag ng saloobin nila sa kanilang hinahangaan.
  - C. Dahil may Gender and Equality rights na ngayon at bantad ako sa batas na ito, ay malaya ko ring ipahahayag ang aking paghanga sa aking iniidolo at gagawin ko ito sa anomang paraang gusto ko.
  - D. Wala akong gagawin. Sasarilingin ko na lamang ito.
3. Si Kapitan Tiago ay larawan ng kulturang Pinoy na minana natin sa panahon pa ng pananakop ng mga Kastila. Anong bantad na kaugalian ang malayang ipinamalas ng Kapitan sa buod ng mga kabanata?
  - A. Siya ay marangya.
  - B. Isang kayabangang ipinakikita sa lahat ang kung anomang meron siyang ari-arian.
  - C. Magiliw at mapagbigay sa pakikitungo sa kanyang kapwa anomang antas sila nabibilang.
  - D. Paghahanda ng marangya para sa lahat ng dadalo.
4. Sa ugali namang ipinamalas ni Padre Damaso, kung saan, hayagan niyang ipinaaabot ang matindi niyang disgusto sa desisyon ng Gobernador, Kanino mo madalas nakikita ito sa kasalukuyan?
  - A. Sa pamahalaan / pulitiko
  - B. Sa mga mamamayan
  - C. Pahayagan / social media
  - D. Sa media / tagapagbalita
5. Alin sa mga sumusunod na kaganapan sa nobelang 1-3 ang kondisyong nagaganap pa rin sa kasalukuyan?
  - a. Social climbing
  - b. Patalbugan sa posisyon at estado ng buhay
  - c. Kahirapan at kagutuman
  - d. Pagiging Malayang magsalita ng mga nakatatanda

IV. YUGTO NG PAGKATUTO AT MGA GAWAING PAMPAGKATUTO

VI. PAGNINILAY (Mungkahing Oras: _____)

- Ipatatid ang iyong personal na pagtatasa sa kard ayon sa lebel ng iyong performans.

Personal na Pagtatasa sa Lebel ng Performans Para sa Mag-aaral

Pumili ng isa sa mga simbolo sa ibaba na kakatawan sa iyong naging karanasan sa pagsasagawa ng mga gawain. Ilagay ito sa Hanay ng LP o Lebel ng Performans. Basahin ang deskripsiyon bilang gabay sa iyong pagpili:

☆ - Nagawa ko nang mahusay. Hindi ako nahirapan sa pagsasagawa nito. Higit na nakatulong ang gawain upang matutuhan ko ang aralin.

✓ - Nagawa ko nang maayos. Nahirapan ako nang bahagya sa pagsasagawanito. Nakatulong ang gawain upang matutuhan ko ang aralin.

⚡ - Hindi ko nagawa o nahirapan ako nang labis a pagsasagawa nito. Hindi ko nauunawaan ang hinihingi sa gawain. Kailangan ko pa ng paglilinaw o dagdag kaalaman upang magawa ko ito nang maayos o mahusay.

Gawain Sa Pagkatuto	LP	Gawain Sa Pagkatuto	LP	Gawain Sa Pagkatuto	LP	Gawain Sa Pagkatuto	LP
Bilang 1		Bilang 3		Bilang 5		Bilang 7	
Bilang 2		Bilang 4		Bilang 6		Bilang 8	

VII. SANGGUNIAN

Kabanata 1-3 ng Noli Me tangere

https://64.media.tumblr.com/39f0532681d949f5015470774720b022/tumblr_oe88q7kc041vgzw2ho4_1280.png

Inihanda nina:

Evalor S. Refugia
Shirley G. Garcia

Sinuri nina:

Ruben S. Montoya
Helen A. Francisco
Vander Fritz T. Delgado

W6	Asignatura	Filipino	Baitang	9
	Markahan	4	Petsa	

I. PAMAGAT NG ARALIN	Maria Clara
II. MGA PINAKAMAHALAGANG KASANAYANG PAMPAGKATUTO (MELCs)	1. Naipaliliwanag ang mga kaugaling binanggit sa kabanata na nakatutulong sa pagpapayaman ng kulturang Asyano.
III. PANGUNAHING NILALAMAN	Noli Me Tangere

IV. YUGTO NG PAGKATUTO AT MGA GAWAING PAMPAGKATUTO

I. Panimula (Mungkahing Oras: 10 minuto)

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1. Punan ang talahanayan ng pamamaraan ng "Ligawan Noon at Ngayon". Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

Noon	Ngayon

D. Pagpapaunlad (Mungkahing Oras: 40 minuto)

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2. Basahin at unawaing mabuti ang buod ng mga kabanata ng Noli Me Tangere na itinatampok ang tauhang si Maria Clara. Pagkatapos, sagutin ang mga gabay na tanong. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

Kabanata 7: Suyuan sa Asotea

Si Tiya Isabel ay isang debotong Katoliko. Nakagawian niyang magsimba tuwing umaga kasama ang pamangkin na si Maria Clara. Pagkatapos ng misa na iyon ay nagmamadali na umuwi si Maria Clara na ikinagalit ng kanyang tiyahin.

Mula sa balkonahe ng kanilang bahay ay hindi mapakali at aligaga ang dalaga. Hinihintay niya ang pagdating ng kanyang kasintahang si Ibarra. Halos pitong taon ding lumipas na hindi nagkita ang dalawang magkasintahan.

Dumating si Ibarra at ginugol ng dalawa ang kanilang oras sa pag-alaala sa kanilang mga nakaraan mula noong sila ay mga musmos pa lamang. Nagbalik tanaw si Maria mula sa kanyang buhay sa Beaterio habang si Ibarra naman ay sa kanyang pag-aaral at pakikipagsapalaran sa Europa.

Isinumbat ni Maria ang paglayo ni Ibarra para mag-aral, pero dagli naman itong sinagot ng binata. Lumayo raw siya para gawin ang mga higit na mahalagang bagay, ang pag-aaral para sa kabutihan ng hinaharap ng bayan.

Naputol ang kanilang usapan nang biglang maalala ng binata ang kanyang mga yumaong magulang. dali-dali siyang nagpaalam at umuwi para makahabol sa nalalapit na undas.

Kabanata 60: Ikakasal si Maria Clara

Maligaya si Kapitan Tiago dahil siya ay hindi man lang nausig ng pamahalaan. Kabaligtaran ni Tinong na mula nang imbitahan ng pamahalaan ay di na nakausap nang maayos at di na lumalabas.

Dumating naman ang mga De Espadaña sa bahay ni Tiago kasama si Linares. Sinabi ni Donya Victorina, nararapat lamang na maparusahan si Ibarra sa ginawa. Hinarap ni Maria Clara ang mga bisita.

Napag-usapan ang kasal nina Maria at Linares. Payag na si Tiago na ikasal si Maria kay Linares dahil tagapayo ito ng Kapitan Heneral.

Kinabukasan, napuno ng bisita ang bulwagan ni Kapitan Tiago. Naroon ang mga Instik, mga paring sina Salvi at Sibyla. Naging usap-usapan ang pagpapakasal ni Maria kay Linares. Sabi ng ilan ay ginagawa lamang daw ito ni Maria dahil papaslangin na si Ibarra.

Nagtungo si Maria sa asotea. Nakita niya sa isang lumang bangka sina Elias at Ibarra na tatakas. Sandaling nag-usap ang dalawa at sinabi ni Maria na si Ibarra pa rin ang mahal nito. Umalis na rin ang dalawa pagkatapos makipag-usap kay Maria.

IV. YUGTO NG PAGKATUTO AT MGA GAWAING PAMPAGKATUTO

Gabay na Tanong:

1. Sino si Maria Clara?
2. Ilarawan ang katauhan ni Maria Clara sa Kabanata 7 at sa Kabanata 60. May pagbabago bang naganap sa kanyang mga katangian? Patunayan.
3. Sa iyong palagay, may mga katulad pa rin ba ni Maria Clara sa kasalukuyan? Patunayan.
4. Sinusunod pa ba ang kaugaliang pakikipagkasundo sa panahon ngayon?
5. Anong kaugaliang Pilipino ang ipinakita nina Maria Clara at Crisostomo Ibarra sa larangan ng pag-ibig? Nakikita pa ba ito sa kasalukuyan? Patunayan

E. Pakikipagpalihan (Mungkahing Oras: 50 minuto)

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3 : Isulat sa loob ng kahon ang aral na natutuhan mo sa dalawang kabanatang tinalakay.

Kabanata 7: Suyuan sa Asotea

Kabanata 60: Ikakasal si Maria Clara

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4. Punan ang talahanayan ng angkop na pahayag at damdamin batay sa mga pangyayari na mula sa nobela. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

Pangyayari mula sa Nobela	Naramdaman at Sinabi ni Maria Clara	Mararamdaman at Sasabihin Ko
Muling pagkikita ni Maria Clara at Crisostomo makalipas ang mahabang panahon		
Pagmamadaling pag-alis ni Crisostomo Ibarra nang siya'y dalawin nito		
Tangkang pagpapakasal ni Kapitan Tiyago kay Maria Clara at Linares		
Nakita ni Maria Clara si Crisostom bago ang kanyang kasal kay Linares		

Gawain sa Pagkatuto Bilang 5: Sumulat ng isang sanaysay tungkol sa kung paano mo maipakikita ang pagpapahalaga sa ating kultura at paano mo ito mapapanatili hanggang sa susunod na henerasyon.

IV. YUGTO NG PAGKATUTO AT MGA GAWAING PAMPAGKATUTO

A. Paglalapat (Mungkahing Oras: 50 minuto)

Panuto: Punan ang talahanayan sa ibaba kung ano-ano ang pagpapahalaga at katangiang Pilipino ang masasalamang sa kanilang karakter? Alin ang nararapat panatilihin at alin naman ang dapat iwaksi?

Tauhan o Karakter	Alin ang nararapat Panatilihin	Alin naman ang dapat iwaksi
Crisostomo Ibarra		
Maria Clara		
Kapitan Tiago		
Tiya Isabel		

V. PAGTATAYA (Mungkahing Oras: 30 minuto)

(Ang mga Gawain sa Pagkatuto para sa Pagpapayaman, Pagpapahusay, o Pagtataya ay ibibigay sa ikatlo at ikaanim na linggo)

Panuto: Sa iyong sagutang papel ay sagutan ang pagtataya Piliin ang titik ng tamang sagot. Isulat ito sa iyong sagutang papel.

- Anong katangian ni Tiya Isabel ang inilalarawan sa Kabanata 7?
A. madasalin B. maiinggitin C. mainitin ang ulo D. mahilig sa handaan
- Pinakamahalagang bahagi ng kabanata 7 ay ang?
A. dahon ng sambong B. liham C. pitaka D. sombrero
- Ang pamagat ng Kabanata 7 ay Pag-uulayaw sa asotea. Ang salitang may salungguhit ay nagangahulugang____
A. balkonahe B. silong ng bahay C. patio D. salas
- Nagreregalo siya ng hamon, baboy, pabo, prutas mula sa Tsina. Ang ipinakita ni Kapitan Tiago ay pagiging
A. maalalahanin B. mayaman C. mapagbigay D. galante
- Ang pagdalaw, panunuyo at panliligaw na ginawa ni Crisostomo Ibarra ay nagpamalas ng kaniyang pagiging
A. bolero B. sinsero C. mapagmahal D. mabait

VI. PAGNINILAY (Mungkahing Oras: 10 minuto)

- Ipabatid ang iyong personal na pagtatasa sa kard ayon sa lebel ng iyong performans.

Personal na Pagtatasa sa Lebel ng Performans Para sa Mag-aaral

Pumili ng isa sa mga simbolo sa ibaba na kakatawan sa iyong naging karanasan sa pagsasagawa ng mga gawain. Ilagay ito sa Hanay ng LP o Lebel ng Performans. Basahin ang deskripsiyon bilang gabay sa iyong pagpili:

☆ - Nagawa ko nang mahusay. Hindi ako nahirapan sa pagsasagawa nito. Higit na nakatulong ang gawain upang matutuhan ko ang aralin.

✓ - Nagawa ko nang maayos. Nahirapan ako nang bahagya sa pagsasagawanito. Nakatulong ang gawain upang matutuhan ko ang aralin.

? - Hindi ko nagawa o nahirapan ako nang labis a pagsasagawa nito. Hindi ko nauunawaan ang hinihingi sa gawain. Kailangan ko pa ng paglilinaw o dagdag kaalaman upang magawa ko ito nang maayos o mahusay.

Gawain Sa Pagkatuto	LP	Gawain Sa Pagkatuto	LP	Gawain Sa Pagkatuto	LP	Gawain Sa Pagkatuto	LP
Bilang 1		Bilang 3		Bilang 5		Bilang 7	
Bilang 2		Bilang 4		Bilang 6		Bilang 8	

VII. SANGGUNIAN

<https://www.paniitikan.com.ph/kabanata-7-suyuan-sa-asotea-noli-me-tangere-buod>
<https://www.paniitikan.com.ph/kabanata-60-ikakasal-na-si-maria-clara-noli-me-tangere-buod>

Inihanda nina:	B-jay P. Martinez Mylene R. Sarmiento	Sinuri nina:	Ruben S. Montoya Beverly T. Andal Vander Fritz T. Delgado Evalor S. Refugia
----------------	--	--------------	--

W7	Asignatura	Filipino	Baitang	9
	Markahan	4	Petsa	

I. PAMAGAT NG ARALIN	Sisa
II. MGA PINAKAMAHALAGANG KASANAYANG PAMPAGKATUTO (MELCs)	1. Naihahambing ang mga katangian ng isang ina noon at sa kasalukuyan batay sa napanood na dulang pantelebisyon o pampelikula. 2. Naipaliliwanag ang kahalagahan ng pagtupad sa tungkulin ng ina at ng anak.
III. PANGUNAHING NILALAMAN	Noli Me Tangere

IV. YUGTO NG PAGKATUTO AT MGA GAWAING PAMPAGKATUTO

I. Panimula (Mungkahing Oras: 10 minuto)

Si Sisa ay mahalaga at katangi-tanging karakter sa Noli Me Tangere. Larawan ng mayuming Pilipina. Mapag-arulang ina at masunuring asawa. Sa pagpapakilala kay Sisa, ipinakita ni Rizal ang karaniwang inang Pilipino na makikita natin sa iba't ibang sulatin, maging sa araw-araw nating buhay. Ang pagiging mapagtimpi, maalalahanin, maunawain at mapagmahal ni Sisa ay makikita sa libo-libong tahanan sa ating bansa.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1. Gumawa ng isang patalastas na naghahanap ng isang perpektong ina. Isulat ang mga katangiang gusto mo at isaalang-alang ang mga bagay na dapat taglayin ng isang patalastas. Ipaliwanag kung bakit ang mga katangiang iyong isinulat ang hinahanap mo sa isang perpektong ina.

WANTED: PERPEKTONG INA

D. Pagpapaunlad (Mungkahing Oras: 40 minuto)

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2. Basahin at unawaing mabuti ang buod ng mga kabanata ng Noli Me Tangere na itinatampok ang tauhang si Sisa. Pagkatapos, sagutin ang mga gabay na tanong. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

Kabanata 14 : Ang mga Sakristan

Ang kinausap na magkapatid ni Tasyo ay sina Crispin at Basilio. Kahit may banta ng bagyo, pinatunog pa rin ng dalawa ang kampana sa kampanaryo ngunit hindi nila ito napatunog nang tama. Gusto nang makauwi ng dalawa lalo't sa ibinalita ni Tasyo tungkol sa hapunang inihanda ng inang si Sisa. Pero patuloy sila sa pagtatrabaho sa simbahan. Napagbintangan nagnakaw si Crispin. Galit siya sa paratang at ipinagdarasal na magkasakit ang mga prayle. Halagang P32 (dalawang onsa) ang pinababayaran sa magkapatid gayong dalawang piso lang ang sahod nila kada buwan.

Hindi nila mababayaran ang ibinibintang na ninakaw nila. Nakapagbitiw si Crispin ng mga salitang sana ay tunay na nagnakaw na lamang umano siya para makapagbayad sa ibinibintang na halaga. Habang nag-uusap ang dalawa, dumating ang sakristan mayor at sinita ang dalawa sa palyadong pagpapatunog sa kampana. Sinabihan din sila na hanggang ikasampu pa sila ng gabi sa simbahan, lagpas na sa ika-9 ng gabing pahintulot upang maglakad sa kalsada.

Makikiusap sana si Basilio sa sakristan mayor, ngunit hinila nito ang umiyyak na si Crispin pababa sa simbahan hanggang lamunin ng dilim. Hindi makapaniwala si Basilio sa sinasapit na kalupitan ng kapatid. Gumawa ng paraan si Basilio upang makababa sa kampanaryo. Nang tumila ang ulan, kumuha ng lubid at nagpadausdos hanggang makarating sa simbahan. Nahanap niya ang silid na pinagdalan sa kapatid ngunit sinarado ang pinto.

Kabanata 16 : Si Sisa

Si Sisa ang ina ng dalawang tauhan sa simbahan na sina Crispin at Basilio. Naninirahan sila sa isang maliit na dampa sa labas ng bayan. Mahirap ang pamumuhay nila. Nakapangasawa siya ng isang tamad, sugarol, at hindi responsableng lalaki. Maliban sa wala itong pakinabang, nakatatanggap pa si Sisa ng pagmamalupit sa asawa. Martir si Sisa. Hindi niya alintana ang pananakit at patuloy na sinasamba ang asawa.

Isang gabi ay naghanda si Sisa ng isang espesyal na hapunan gaya ng sinabi ni Tasyo. Bihira itong mangyari dahil salat sila sa buhay. Naghain siya ng tuyong tawilis at kamatis na paborito ni Crispin. Tapang baboy-ramo at hita ng patong bundok para kay Basilio. Gayunman, dahil naipit sa isang pangyayari sa simbahan, hindi makauwi ang magkapatid para saluhan ang ina. Hindi rin matitikman ng magkapatid ang espesyal na hapunan dahil dumating ang asawa ni Sisa. Inubos ng walang pusong ama ang hapunan at umalis pagkatapos mabusog tangan ang panabok na manok.

IV. YUGTO NG PAGKATUTO AT MGA GAWAING PAMPAGKATUTO

Dahil sa ginawa ng asawa, naiyak sa sama ng loob si Sisa. Iniisip niya ang masasarap na pagkaing para sa dalawang anak. Masakit man sa damdamin, nagluto ng kanin at nag-ihaw ng tuyo si Sisa para sa mga anak na inaasahang darating. Ngunit lumipas ang ilang oras at wala pa ring Crispin at Basilio na dumarating. Inaalih niya ang sarili upang hindi mainip. Mayamaya pa ay dumating si Basilio at isinisigaw ang pangalan ng ina.

Kabanata 17 : Si Basilio

Nakarating sa bahay nila si Basilio na may sugat sa noo. Mula iyon sa daplis ng bala mula sa mga guwardiya sibil na humahabol sa kaniya na nais siyang ikulong sa kuwartel. Ipinaliwanag niya sa ina ang nangyari at sinabing nasa kumbento si Crispin. Papayapa na sana ang damdamin ni Sisa nang ibunyag ni Basilio na napagbintangang nagnakaw ng dalawang onsa ang kapatid.

Nahabag si Sisa na nangyari sa bunsong anak. Ipinangako naman niya kay Basilio na walang makaaalam ng tunay na dahilan ng sugat nito sa noo at nakuha lang ito sa pagkakalaglag sa puno. Nabatid rin ni Basilio na dumating sa kanilang bahay ang ama. Nawalan siya ng ganang kumain dahil dito. Alam niya ang pagmamalupit na ginagawa ng ama sa kaniyang ina. Ipinabatid ni Basilio na gusto na niyang mawala na nang lubusan ang kaniyang ama sa kanilang buhay na ikinalungkot naman ni Sisa. Nais pa rin kasi niyang mabuo ang kanilang pamilya.

Nakatulog si Basilio dahil sa pagod. Napanaginipan pa rin niya si Crispin na inaalipusta pa rin ng mga pari. Ginising siya ng ina at sinabi rito na ayaw na niyang bumalik sa simbahan. Magpapastol na lamang daw siya ng mga hayop sa bukid ni Ibarra. Kapag nasa hustong gulang na raw ay mag-aararo na lamang sa bukid. Pag-aaralin na lamang daw niya ang kapatid kay Pilosopo Tasyo. Natigilan naman si Sisa sa ginagawa at muling nalungkot dahil hindi kasama ang ama sa mga plano ni Basilio.

Gabay na Tanong:

1. Ano-ano ang magandang katangian ni Sisa? Ano naman ang kanyang maituturing na kahinaan?
2. Maituturing mo bang ulirang maybahay si Sisa? Patunayan ang iyong sagot.
3. Bakit nawala sa katinuan si Sisa? Ipaliwanag.
4. Makaraan ang mahigít sandaang taon, ganito pa rin ba ang kababaihan? Ipaliwanag ang kasagutan?
5. Sa iyong palagay, mayroon pa rin bang mga martir na asawang babae sa kasalukuyang panahon na tulad ni Sisa na nagtitiis sa mapang abusong asawa? Kung makakausap mo ang babaeng tulad nila, ano ang sasabihin mo maipapayo mo sa kanila?

E. Pakikipagpalihan (Mungkahing Oras: 50 minuto)

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3. Magbigay ng mga salitang kasingkahulugan ng sumusunod.

1. Daplis	_____	_____
2. Inaalih	_____	_____
3. Ipinabatid	_____	_____
4. Palyado	_____	_____
5. Salat	_____	_____

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4 : Gumupit ng larawan ng iyong ina o ng taong tumayo bilang ina para sa iyo. Sa pamamagitan ng sampung pangungusap ay sumulat ng liham-pasasalamat para sa kanyang mga sakrispiyo upang mapalaki ka nang maayos.

Dito idikit ang larawan ng iyong ina.

IV. YUGTO NG PAGKATUTO AT MGA GAWAING PAMPAGKATUTO

Gawain sa Pagkatuto Bilang 5. Batay sa binasa mong mga buod, isulat ang tagpo sa bawat kabanata na nagpapakita ng paggampan ni Sisa bilang isang ina at sina Crispin at Basilio bilang anak.

Kabanata 15: Ang mga Sakristan

Kabanata 16: Si Sisa

Kabanata 17: Si Basilio

Gawain sa Pagkatuto Bilang 6: Sa iyong palagay, ano-ano ang tungkulin ng ina at ng anak na dapat nilang gampanan? Isulat ang mga ito sa loob ng kahon. Ipaliwanag ang kahalagan ng paggampan sa mga tungkuling ito.

Tungkulin ng Ina

Tungkulin ng Anak

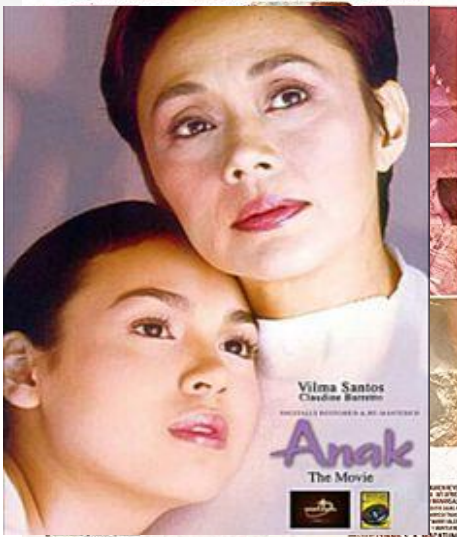

E. Paglalapat (Mungkahing Oras: 50 minuto)

Panuto: Ang sumusunod ay mga pelikulang pilipino na ang mga pangunahing tauhan ay isang ina. Isulat ang linya mula sa pangunahing tauhan na tumatak sa iyo sa bawat pelikula. Pagkatapos, ilarawan kung anong uri ng ina ang nasabing mga pangunahing tauhan. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

SOFIA ANDRES DIEGO LOYZAGA JAMESON BLAKE

IV. YUGTO NG PAGKATUTO AT MGA GAWAING PAMPAGKATUTO

V. PAGTATAYA (Mungkahing Oras: 30 minuto)

(Ang mga Gawain sa Pagkatuto para sa Pagpapayaman, Pagpapahusay, o Pagtataya ay ibibigay sa ikatlo at ikaanim na linggo)

Panuto: Isulat ang T kung tama ang pahayag at M kung mali. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

1. Ang sabong ay isa sa mga masamang bisyo ng bayan na hanggang ngayon ay libangan ng mga mayayaman at pinagkakakitaan ng mahihirap.
2. Nakaranas si Sisa ng pang-aabuso at paghihirap sa kanyang buhay mula sa kaniyang asawa.
3. Ang pagkabalih ni Sisa ay sumasagisag sa pagkapuno ng kababaihan sa paglapastangan ng mga Kastila
4. Si Sisa bilang isang karaniwang ina na mapagmahal at matiisin na sa kabila ng pagmamalupit ng kapwa ay nanatiling tahimik at mahina.
5. Mayroon pa rin na mga lingkod ng simbahan ang gumagawa ng mga lihim na kasamaan sa mga parokya na kanilang pinagsisilbihan.

VI. PAGNINILAY (Mungkahing Oras: 10 minuto)

- Ipabatid ang iyong personal na pagtatasa sa kard ayon sa lebel ng iyong performans.

Personal na Pagtatasa sa Lebel ng Performans Para sa Mag-aaral

Pumili ng isa sa mga simbolo sa ibaba na kakatawan sa iyong naging karanasan sa pagsasagawa ng mga gawain. Ilagay ito sa Hanay ng LP o Lebel ng Performans. Basahin ang deskripsiyon bilang gabay sa iyong pagpili:

☆ - Nagawa ko nang mahusay. Hindi ako nahirapan sa pagsasagawa nito. Higit na nakatulong ang gawain upang matutuhan ko ang aralin.

✓ - Nagawa ko nang maayos. Nahirapan ako nang bahagya sa pagsasagawanito. Nakatulong ang gawain upang matutuhan ko ang aralin.

? - Hindi ko nagawa o nahirapan ako nang labis a pagsasagawa nito. Hindi ko nauunawaan ang hinihingi sa gawain. Kailangan ko pa ng paglilinaw o dagdag kaalaman upang magawa ko ito nang maayos o mahusay.

Gawain Sa Pagkatuto	LP	Gawain Sa Pagkatuto	LP	Gawain Sa Pagkatuto	LP	Gawain Sa Pagkatuto	LP
Bilang 1		Bilang 3		Bilang 5		Bilang 7	
Bilang 2		Bilang 4		Bilang 6		Bilang 8	

VII. SANGGUNIAN

<https://www.panitikan.com.ph/kabanata-15-mga-sakristan-noli-me-tangere-buod>
<https://www.panitikan.com.ph/kabanata-16-si-sisa-noli-me-tangere-buod>
<https://www.panitikan.com.ph/kabanata-17-si-basilio-noli-me-tangere-buod>
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/thumb/e/e0/Anak_poster.jpg/220px-Anak_poster.jpg
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/7/79/Ang_Tanging_Ina_N%27yong_Lahat_poster.jpg

Inihamda nina:

B-jay P. Martinez
Mylene R. Sarmiento

Sinuri nina:

Ruben S. Montoya
Beverly T. Andal
Vander Fritz T. Delgado
Evalor S. Refugia

W8	Asignatura	Filipino	Baitang	9
	Markahan	4	Petsa	

I. PAMAGAT NG ARALIN

Elias

II. MGA PINAKAMAHALAGANG KASANAYANG PAMPAGKATUTO (MELCs)

1. Nailalahad ang sariling pananaw , konklusyon, at bisa ng akda sa sarili at sa nakararami
2. Nagagamit ang mga angkop na ekspresyon sa pagpapahayag ng damdamin.

III. PANGUNAHING NILALAMAN

Noli Me Tangere

IV. YUGTO NG PAGKATUTO AT MGA GAWAING PAMPAGKATUTO

I. Panimula (Mungkahing Oras: 10 minuto)

Ang kabutihan ng isang tao ay likas subalit kapag pinagkaitan ng katarungan at pinagmalupitan ay natututong lumaban at maghimagsik. Katulad ni Dr. Jose Rizal na ang paniniwala at katangian ay makikita sa katauhan ni Elias sa kanyang nobelang Noli Me Tangere.

Gawain sa Pagkatuto Bilang 1: Suriin ang mga larawan, pagkatapos sagutin ang mga tanong sa ibaba

http://images.gmanews.tv/v3/webpics/v3/2013/07/640_2013_07_24_17_13_00.jpg

<https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:AND9GcTfWNFVMeCAvZc5YfWjIhEt7I1bG-F2DakiEg&usqp=CAU>

1. Ano ang ipinapahiwatig ng larawan?
2. Sa iyong palagay, bakit nangyayari ang ganoong kasawian sa tao?
3. Ilarawan ang damdaming namayani sa iyo habang tinitingnan ang larawan?
4. Ano ang iyong gagawin kapag ang isang tao ay naharap sa ganoong sitwasyon?

D. Pagpapaunlad (Mungkahing Oras: 40 minuto)

Gawain sa Pagkatuto Bilang 2: Basahin ang kabanata -55 ng Noli Me Tangere. Pagkatapos, sa iyong sagutang papel sagutin ang mga pamprosesong tanong.

Kabanata 55-Ang kaguluhan

Nakita ni Elías ang mga papel at ang mga libró at ang mga suputang kinasidlan ng salapi at mga hiyas. Pinag ugnáy-ugnáy sa kanyang dilidili ang doo'y nangyari, at ng mapagmasdan niya ang gayóng karaming mga papel na makapapahamak, inakala niyang iligpit, ihagis sa bintana at ibaon.

Sumungaw siya sa halaman, at sa liwanag ng buwa'y kanyang natanawan ang dalawang guardia civil, na may kasamang isang «auxiliante» (isang utusan bagá ng justicia): nagkikintaban ang mga bayoneta at ang mga capacete. Nang magkagayo'y minagalíng niyang gawin agad ang isang munakala: ibinuntón sa gitna ng gabinete ang mga damit at ang mga papel, ibinuho sa ibabaw ang isang lámpara ng petrólyo at saká sinindihán. Ibinigkis na nagdudumali sa bayawang ang mga sandata, nakita ang larawan ni María Clara, nag-alinlangan ... itinagò sa isá sa mga suputan, dinalá ang mga suputang itó at tumalón sa bintana.

Panahon na ngà; iginigibâ na ng mga guardia civil ang pintuan.

Pabayaan ninyó kaming pumanhik upang aming kunin ang mga papel ng inyóng panginoon!—anáng directorcillo.

May dalá ba kayóng pahintulot? kung wala'y hindi kayó makapapanhik,—ang sabi ng isang matandang lalaki. Nguni't pinatabi siya ng mga guardia civil sa kakukulata, pumanhik silá sa hagdán ...; datapuwa't isang makapal na asó ang siyang pumupunô sa bahay, at pagkálalaking mga dilà ng apóy ang siyang nangagsilabás sa salas at dinidilàn ang mga pintó't bintana.

Sunog! Sunog! Apóy!—ang ipinagsigawan ng lahat.

IV. YUGTO NG PAGKATUTO AT MGA GAWAING PAMPAGKATUTO

Humandulong ang lahát upáng mailigtás ng bawa't isá ang makakaya, nguni't dumating ang apóy sa maliit na laboratoryo at pumutók ang mga naroroong bagay na madadalíng mag-alab. Napilitang umurong ang mga guardia civil, hinaharangan silá ng sunog, na umuunghal at niwáwalis ang bawa't maraanan. Nawalang kabuluháng kumuha ng tubig sa balón; sumísigaw ang lahát, ang lahát ay nagpapagibík, datapuwa't silá'y nálalayô sa lahát. Narating na ng apóy ang mga ibáng kabahayán at napaiilanglang sa langít, kasabay ang pagpaimbulóg ng malalakíng nagpapainog-inog na asó. Nalilipos na ng apóy ang boong bahay, lumalakás ang haníng nasasalab; mula sa malayo'y nangagsisirating ang iláng mga tagá bukid, nguni't dumárating silá roo't upáng mapanood lamang nilá ang kagulatgulat na sigâ, ang wakás ng matandang bahay, na pin pinagpitagang mahabang panahón ng apóy, tubig at haníng.

Mga Tanong:

1. Bakit inaresto si Ibarra?
2. Ano ang ginawa ni Elias sa mga kasulatan at alahas ni Ibarra?

Isaisip!

1. **Mga Pangungusap na Pamdamdam** – mga pangungusap na nagpapahayag ng matinding damdamin.
Ginagamitan ito ng bantas na tandang padamdamin (!).
Halimbawa •Galing! •Ang sakit! •Sobra na! •Nakakainis!
2. **Maiikling Sambitla** – mga salitang iisahin o dadalawahing pantig na nagpapahayag ng matinding damdamin.
Halimbawa •Uy! •Wow! •Ngek! •Ayyy! •Awww! •Yeheyy!
3. **Mga Pangungusap na Nagsasaad ng Tiyak na Damdamin ng isang Tao** – mga pangungusap na may anyong pasalaysay kaya't mahihinuhan hindi gaanong matindi ang damdamin. (A.Kasiyahan B.Pagtataka C. Pagkalungkot D.Pagkagalit E.Pagsang-Ayon F. Pagpapasalamat)
Halimbawa: Hindi dapat pinaparusan ang mga batang walang kasalanan. (Pagkagalit)
4. **Hindi Diretsahang Paraan ng Paglalahad ng Damdamin**
Halimbawa:

Pahayag	Kahulugan
Masyadong maanghang bang dila mo.	Ang sakit mong magsalita

<https://epikongpersyanoblog.wordpress.com/paraan-ng-pagpapahayag-ng-emosyon-o-damdamin/>

E. Pakikipagpalihan (Mungkahing Oras: 40 minuto)

Gawain sa Pagkatuto Bilang 3: Bigyang kahulugan ang salitang kabiguan sa pamamagitan ng word association.

	KABIGUAN	

Gawain sa Pagkatuto Bilang 4: Gamit ang estratehiyang 3-2-1, sagutin ang mga mahahalagang tanong sa ibaba. Sa unang tanong, 3 ang sagot, ikalawa-2 ang sagot, ikatlong tanong-1 ang sagot. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

Mahahalagang tanong	Sagot
1.Bakit natututong lumaban o maghimagsik ang tao?	1. 2. 3.
2.Paano ipinakita ni Elias ang pagmamahal sa isang kaibigan?	1. 2.
3.Sino ang sinisimbolo ni Elias?	1.

IV. YUGTO NG PAGKATUTO AT MGA GAWAING PAMPAGKATUTO

Gawain sa Pagkatuto bilang 5: Mula sa bahagi ng Kabanata 55 ng Noli Me Tangere, itala ang mga pangyayaring nagpapakita ng sumusunod na ekspresyon. Gawin ito sa inyong sagutang papel

Ekspresyon sa pagpapahayag ng Damdamin	Pangyayari mula sa Kabanata 55 (Noli Me Tagere)
A. Padamdin na pangungusap	
B. Nagsasaad ng Tiyak na Damdamin	
C. Hindi Diretsahang Paraan ng Paglalahad ng Damdamin	
D. Maiikling Sambitla	

A. Paglalapat (Mungkahing Oras: 40 minuto)

Panuto: Magsalaysay ng ilang pangyayari sa kasalukuyan na may pagkakatulad sa naging desisyon ni Elias na pagtubos sa buhay ng isang kaibigan.

Pamantayan:

- Masining
- Makatotohanan
- Kaangkupan ng mga pahayag

V. PAGTATAYA (Mungkahing Oras: 10 minuto)

(Ang mga Gawain sa Pagkatuto para sa Pagpapayaman, Pagpapahusay, o Pagtataya ay ibibigay sa ikatlo at ikaanim na linggo)

Sa inyong sagutang papel ay sagutan ang pagtataya. Tukuyin kung TAMA o MALI ang mga pahayag.

- Mayroon tayong iba't ibang paraan ng pagpapahayag ng emosyon (ekspresyon) upang epektibo nating maiparating ang ating nararamdaman.
- Ang pangungusap na nagpapahiwatig ng damdamin sa hindi tuwirang paraan ay gumagamit ng matatalinhagang salita sa halip na tuwirang paraan.
- Ilan sa mga pangungusap na nagpapahayag ng tiyak na damdamin ay nagsalaysay at hindi nagsasaad ng matinding damdamin.
- Madalas ang sambitla ay iisahin o dadalawahing pantig lamang.
- Ang kaalaman sa paggamit ng angkop na ekspresyon sa pagpapahayag ng damdamin ay nakakatulong upang magkaroon ng maayos na pakikipagtalastasan.

VI. PAGNINILAY (Mungkahing Oras: 10 minuto)

- Ipabatid ang inyong personal na pagtatasa sa kard ayon sa lebel ng inyong performans.

Personal na Pagtatasa sa Lebel ng Performans Para sa Mag-aaral

Pumili ng isa sa mga simbolo sa ibaba na kakatawan sa inyong naging karanasan sa pagsasagawa ng mga gawain. Ilagay ito sa Hanay ng LP o Lebel ng Performans. Basahin ang deskripsiyon bilang gabay sa inyong pagpili:

☆ - Nagawa ko nang mahusay. Hindi ako nahirapan sa pagsasagawa nito. Higit na nakatulong ang gawain upang matutuhan ko ang aralin.

✓ - Nagawa ko nang maayos. Nahirapan ako nang bahagya sa pagsasagawanito. Nakatulong ang gawain upang matutuhan ko ang aralin.

? - Hindi ko nagawa o nahirapan ako nang labis a pagsasagawa nito. Hindi ko nauunawaan ang hinihingi sa gawain. Kailangan ko pa ng paglilinaw o dagdag kaalaman upang magawa ko ito nang maayos o mahusay.

Gawain Sa Pagkatuto	LP	Gawain Sa Pagkatuto	LP	Gawain Sa Pagkatuto	LP	Gawain Sa Pagkatuto	LP
Bilang 1		Bilang 3		Bilang 5		Bilang 7	
Bilang 2		Bilang 4		Bilang 6		Bilang 8	

VII. SANGGUNIAN

https://tl.wikibooks.org/wiki/Noli_Me_Tangere/Kabanata_55

Inihanda nina:

Evalor S. Refugia
Maysie C. Laddaran

Sinuri nina:

Ruben S. Montoya
Beverly T. Andal
Vander Fritz T. Delgado

